

Vraag nr. 181
van 6 juni 2000
van mevrouw ANN DE MARTELAER

Vlaams Fonds – Bijstandsvelden

Personen met een handicap worden via een inschrijvingsprocedure ten laste genomen door het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH). Hiervoor worden bijstandsvelden gehanteerd.

In de zorg voor meerderjarigen is het "beschermd wonen" gesitueerd voor een opname in een "tehuis voor werkenden". Dit betekent dat personen die verblijven in een tehuis voor werkenden een nieuwe PEC-beslissing (provinciale evaluatiecommissie) moeten aanvragen en via het MDT (multidisciplinair team) dienen te gaan om tot deze zorgvorm te worden toegelaten. Dit niettegenstaande beschermd wonen een lichtere zorgvorm is en de populatie van het tehuis voor werkenden ook toegang heeft tot beschermd wonen.

Deze inschrijving voor beschermd wonen is meestal een administratieve formaliteit via het MDT, maar belast toch deze diensten met extra werk.

1. Is de minister op de hoogte van deze niet-logische schikking van de bijstandsvelden ?
2. Is er al nagegaan of deze bijstandsvelden kunnen worden herschikt, zodat er een toegang is tot beschermd wonen zonder extra PEC-beslissing ?

Antwoord

1. Bij de hiërarchische ordening van de zorgvormen VFSIPH in bijstandsvelden was het initieel de bedoeling om geen apart bijstandsveld te creëren voor het verlenen van toegang tot het beschermd wonen.

De redenering was dat het beschermd wonen als belangrijkste doelstelling had een alternatief te vormen voor de matig tot ernstig mentaal gehandicapte bewoners in de tehuizen voor niet-werkenden (TNW). De toegang tot het beschermd wonen, als lichtere zorgvorm dan de TNW, zou dan automatisch worden verkregen door de positieve indicatie voor TNW.

In de tweede fase van de uitbouw van het beschermd wonen werd deze woonvorm ook toegankelijk gesteld voor rechtstreekse instroom

van de thuissituatie. Om te vermijden dat in die gevallen de te zware zorgvorm voor de TNW zou moeten worden gevraagd, werd ervoor geopteerd om voor beschermd wonen een apart bijstandsveld te creëren, onder de velden TNW en dagcentrum. In de logica van de bestaande classificatie van het zorgsysteem, wordt daarmee de prioritaire doelstelling bevestigd dat het beschermd wonen een antwoord moet zijn op zorgvragen van matig tot ernstig mentaal gehandicapten die niet werkbekwaam zijn. Bijgevolg wordt inderdaad een grendel ingebouwd die belet dat licht mentaal gehandicapten die wel bekwaam worden geacht om te werken, automatisch toegang krijgen tot het beschermd wonen.

Vanuit deze analyse is het logisch dat de nog veeleer beperkte capaciteit voorbehouden blijft om de doorstroom vanuit de TNW te realiseren.

Voor bewoners die reeds in tehuizen voor werkenden verblijven en die willen doorstromen naar het beschermd wonen, dient deze overstap inderdaad te worden gemotiveerd op grond van een beslissing door de PEC.

2. De ervaring met het beschermd wonen legt op een erg duidelijke wijze de beperking bloot van het categoriaal gestructureerd zorgsysteem.

Dit gaat er immers vanuit dat mensen met vergelijkbare stoornissen identiek dezelfde beperkingen ervaren, en bijgevolg dezelfde intensiteit van zorg nodig hebben.

Het beschermd wonen bewijst dat deze benadering door de ontwikkelingen op het terrein is achterhaald. Deze zorgvorm voor matig tot ernstig gehandicapten is immers minder zwaar en goedkoper dan het tehuis voor werkenden, dat is geconcipieerd voor meer zelfredzame en lichter gehandicapten.

Deze vaststelling is voor mij de aanleiding om het zorgsysteem grondig te hervormen in de richting van een persoonsgebonden en op bijstandsfuncties gerichte organisatie van de zorg. Gelet op deze fundamentele opdracht en de argumenten gegeven in het antwoord op de eerste vraag, is een aanpassing van de bijstandsvelden geen prioriteit op korte termijn.